

Karel Altman

Dědictví českého trampingu

Vybrané kapitoly z historie a každodennosti svérázného fenoménu

Academia, Praha, 2024

• 15

Za první Československé republiky vadilo tehdejším mocným plebejství a také jistý radikalismus trampů čili „divokých skautů“ (jak se jim říkalo), v době německé okupace nebyl tramping žádoucí pro svou svobodomyslnost, demokratické ideály a pro svůj prakticky ryze český charakter. V dlouhé, více než čtyřicetileté éře socialismu (byť vnitřně diferencované) byla pak nežádoucí jeho nesystémovost, neoficiálnost a nedostatečně prorežimní poměr ke státnímu zřízení, stejně jako eskapismus trampské komunity coby reakce na programové budování světlých zítřků proklamované sociálně spravedlivé společnosti, to vše kořeněné neskrývanými, ba demonstrovanými sympatiemi ke Spojeným státům americkým jako vzoru, tedy k samotnému symbolu nepřátelského západního světa.

• 27

V. Vohlídka [v rozsáhlé studii *Trampové 20. a 30. let*] předně odhaluje kořeny trampingu, jež se mu jeví jako reakce na život v tehdejších továrních městech, jako útěk z hluku a chaosu urbanizovaného prostředí do volné přírody za tichem, odpočinkem a svobodou.

• 61

(...) Trampské hnutí má zjevně svůj vrchol téměř třicet let za sebou. Od začátku devadesátých let je trampské hnutí na sestupu, což je nepochybně důsledek zásadních politických, ekonomických, sociálních a společenských změn, které tehdy započaly. Přestože se v posledních dvou desetiletích postavení trampingu a trampů ve společnosti změnilo k lepšímu.

• 74

Český tramping byl na samém počátku své existence do značné míry výplodem doby, ve které se zrodil. První desetiletí 20. století, zejména pak éra po založení samostatného československého státu, byla ve znamení mocného rozvoje národního hospodářství, především průmyslu, soustředěného ve velkých městských centrech a v rozsáhlých průmyslových oblastech. Bouřlivý průmyslový rozvoj a jeho důsledky, typické pro moderní dobu, značně ovlivnily životní prostředí velkých továrních měst a industriálních zón. Hlučné výrobní provozy, ulice plné lidí a dopravních prostředků, všeobecný shon a ruch – to vše tvořilo neklidnou, denervující atmosféru, se kterou se museli městští obyvatelé vyrovnávat.

Celodenní život v takovém prostředí, práce v hlučných továrnách a závodech, ale třeba i náročné studium ve školách, ať už středních, nebo i vysokých, bylo nezbytně nutné vhodným způsobem kompenzovat patřičnou relaxací. Tramping od samého počátku své existence k těmto způsobům patřil, a to na významném místě. Trampování nabízelo fyzický odpočinek v podobě poklidného putování přírodou a následného táboření, jež se pojilo s další zábavou v příjemném prostředí venkova, kam se nositelé trampingu vydávali odpočívat po leckdy vysilující dřině ve výrobních provozech, v městských továrnách a závodech, kde trávili pracovní

týden. Trampování sice nejednou obnášelo také nemalou fyzickou námahu, zejména v podobě dlouhého a obtížného pochodu na vhodné místo, při vykonávání nezbytných prací spojených s přípravou táboření, při výstavbě trvalejšího příbytku apod., ale byla to zcela jiná námaha, než jaké byli trampové vystaveni ve svém zaměstnání, kde je mnohdy značně sužovaly nejen těžké, ale současně též stereotypní úkony. Revitalizaci jejich fyzických sil v přírodě svědčilo i příjemné klima a venkovský svěží vzduch, kontrastující s nezdravým ovzduším plným chemických výparů v továrnách. Nešlo však o pouhé naplnění potřeby fyzické relaxace. Neméně byla důležitá i relaxace duševní. Po pracovním týdnu totiž bylo stejně tak záhodno „osvěžit se jinými myšlenkami“, jež měly být nejen zcela odlišné od běžných existenčních starostí, ale současně též nevšední, vzněšenější.

Nadto zde působila ještě další důležitá okolnost: městské prostředí se sice jeví jako poměrně pestré ve svém celku a skýtá samo o sobě řadu příležitostí k zábavě, avšak současně šlo vždy o prostor, který i v tomto ohledu měl své limity, zejména pro mnohé příslušníky pracujících vrstev, jejichž život byl v důsledku profesního zařazení i vymezené lokální příslušnosti poněkud fádni, anebo se jim tak alespoň mohl jevit. Zvláště pracující v továrním průmyslu a také v četných dalších odvětvích a v rozličných závodech, stejně jako lidé dlouhá léta studující a zabývající se duševní prací, mohli často pociťovat jistou životní šedť, stereotyp. Právě z těchto pocitů a z nudy bylo mnohým městským obyvatelům naléhavě zapotřebí uniknout, především pak těm z řad mládeže, která tyto pocity tradičně prožívá nejcitlivěji a absenci patřičné kompenzace pociťuje nejpalčivěji. Tramping nabídl i takový únik.

• 84

(...) Výrazným a mimořádně důležitým specifickým rysem trampingu je okolnost, že navzdory své stoleté tradici a skutečné masovosti vždy byl a dodnes je na hranici legality, či spíše za hranicí této legality. Toto postavení vyplývá z jeho podstaty – volného táboření v přírodě, mimo území či objekty schválené k tomu účelu kompetentními státními úřady či soukromým vlastníkem pozemku. Z této skutečnosti vždy vyplývaly a dodnes vyplývají nemalé postihy adresované trampingu. Co do intenzity restrikcí měl přístup administrativních orgánů a jejich aparátu k trampingu v tomto ohledu proměnlivý charakter – byl mlčky tolerován, víceméně trpěn, ale také nárazově nebo i soustavně potírán. Za všech režimů.

• 87

(...) Čeští trampové sice snili o dalekých zemích, ve skutečnosti však za dobrodružstvím mířili – a někteří dodnes míří – zcela cíleně kupodivu do končin téměř výhradně českých a moravských, případně slovenských. Tedy do míst, která jim sice nabízela neobvyklé zážitky a vzrušení, ale kde se současně mohli cítit doma, ve své vlasti, tedy v relativní bezpečí. Tato skutečnost – možnost vyrazit za nevšedním, byť limitovaným dobrodružstvím a zase se po libovolném čase, třeba i velmi rychle, vrátit bezpečně zpět – se jeví jako jedno z významných specifik českého trampingu.

• 90

Tramping měl od samého počátku se skautingem mnoho společného, především lásku k přírodě a její poznávání. Obě hnutí se však lišila mírou organizovanosti. Skauting představoval hnutí postavené na značně pevné organizaci svých členů, s propracovaným systémem subordínace. Tramping byl organizován podstatně méně, trampové byli mnohem samostatnější, což byl důsledek jejich svobodomyšlnosti, která přichází s narůstajícím věkem. „Každý, kdo skautoval, ví, že mládež v určitém věku není ochotná být organizována, protože se u ní vyskytují specifické problémy, které se doposud nepodařilo žádné organizaci pro mládež vyřešit.“, vystihl podstatu přeměny skautů v trampy trampský kronikář Mirek Karel řečený Kami. Právě proto tito mladí lidé ve věku mezi čtrnácti až osmnácti lety začasť opouštěli skauting, ale i jiné organizace a hledali vhodnější způsob pobývání v přírodě a táboření, a tudíž mnohdy právě oni nalézali únik v trampingu, který jim po mnoha stránkách vyhovoval lépe. U tohoto způsobu trávení volného času pak už setrvali, zůstávali trampingu věrni, mnohdy až do pozdního stáří.

Skauting se rozvíjel i v Československu; už v roce 1919 byl založen *Svaz Junáků – skautů a skautek v ČSR*. Také jeho rady však záhy začali někteří členové opouštět, přičemž podle slov východočeských kronikářů k tomu měli jasný důvod: „Vojenský dril nebyl pro každého. Silné individuality jej nesnášejí a mohou-li si vybrat, zvolí volnost a intimitu neorganizovaných malých skupinek kamarádů anebo samotářské toulky.“. První generace trampů se tak ze značné části vygenerovala ze skautů, poté co jim přestaly vyhovovat skautské

regule, jež byly – dle jejich neskrývaného mínění – vysloveně svazující. (...)

• 96

(...) Na autentického, „správného“ trampa byly kladeny značné nároky, požadující, aby splnil přísná kritéria od něj vyžadovaná, zejména ohledně jeho vzhledu. Zvláště měl dbát na pořádaný, čistý a upravený zevnějšek, aby nepohoršoval nejen netrampskou veřejnost, ale ani samotné trampy. Neměl zavadat příčiny k všeobecnému pohoršení ani jinými prostředky, jež s sebou obvykle nesly následky pobytu v přírodě, tedy vně „civilizace“ s jejími vymoženostmi. Z hlediska arbitrá tramské etiky nebylo přípustné, aby příliš čpěl, což býval obvyklý, jen obtížně odstranitelný následek nejen delšího, či dokonce dlouhodobého nechráněného kontaktu s otevřeným ohněm, který v přírodě často využíval k rozličným účelům, ale začasť též absence možnosti dodržování důkladné osobní hygieny, mytí, stejně jako praní oděvu a podobně. Jeden z anonymních strážců zavedených tramských hodnot deklaroval své přesvědčení, vycházející z tradičních tramských norem, slovy: „Na zkušeném trampovi poznáte, že se vrací z lesní divočiny do civilizace jen podle lehké vůně dýmu z ohniště. Jeho výbava, výchova a odborné zkušenosti jsou totiž takové úrovně, že se dokáže udržet ve společensky přijatelném vzhledu i po týdnu stráveném v lese.“.

• 130

Pozoruhodného rozvoje se (...) trampingu dočkal poněkud paradoxně v jednom z nejtěžších období naší moderní historie, v letech velké hospodářské krize (1929–1934), kdy se velké množství trampů ocitlo bez zaměstnání. Tento nárůst tramských aktivit se projevoval výrazně častější a dlouhodobější, v mnoha případech prakticky celoroční přítomností trampů v místech jejich obvyklého táboření a především v jejich chatách a srubech, boudách i jiných obydlích. Nezaměstnaní trampové zintenzivnili svůj pobyt na venkově, tedy v oblastech jejich již tradičního trampování, a to z vysloveně praktických pohnutek, neboť život zde nevyžadoval tolik finančních nákladů. Nebylo nutné platit nájem, naskýtala se zde možnost nákupu levnějších potravin od místních atd., a kromě toho zde mohli získat alespoň přechodné zaměstnání při sezonních pracích v zemědělství nebo u venkovských řemeslníků, obchodníků a jiných živnostníků.

• 136

Citelné postihy tramského hnutí ze strany státního aparátu a potřeba oponovat jim přivedly mnohé trampy k příklonu k radikální levici, reprezentované Komunistickou stranou Československa, a stejně tak k sympatiím ke komunistickému režimu v tehdejší Sovětské svazu, který byl českým radikálům vzorem. Tato politická orientace leckdy prolínala jejich činnost a poznamenala i některé atributy tramského hnutí, dokonce samotné názvy tramských osad *Okřábr* (Praha), *Rudá tajga* (Písek), *Rudý Don* (Praha-Karlín) a další. Radikálně levicové trampové se vydávali na cesty do Sovětského svazu a některé tramské osady (...) tam své členy přímo vysílaly: „Vypravíme si kamaráda na čundr do SSSR, protože chceme také vědět, jak tam se klukům vede!“.

• 192

Rozhodnutí stát se trampem, zařadit se mezi nositele trampingu, kteří hráli roli zářných vzorů, přiváděla mladistvé obdivovatele k pokusům o praktickou nápodobu. Na začátku svých vlastních tramských aktivit ovšem vykazoval tramský elév ještě zjevnou nezkušenost, byl bez základních znalostí nezbytných pro pobyt ve volné přírodě, bez „odborných zkušeností s tramským životním stylem“, dokonce se dopouštěl prohřešku proti elementárním tramským principům, které pak byly zkušenými trampy považovány za *faux pas*; když sami trampové upozorňovali na neblahé zvyky takového nováčka, uváděli, že například běžně zdravil „Nazdar“ místo ortodoxně uznaného „Ahoj“, neměl zkušenosti s tábořením ani s tradičními zvyklostmi, neznal z paměti slova nejčastěji zpívaných tramských písňových evergreenů atd. Býval proto nazýván „greenhorn“, tedy „zelenáč“, nebo „tramský učeň“.

• 332

Tramské příbytky, postavené vlastními silami na tábořišti, kam původně zajížděli, bývaly zpravidla zřízeny ilegálně, takzvané „nadivoko“, totiž na cizím pozemku a bez patřičného stavebního povolení. Někteří z trampů se je proto snažili zlegalizovat, aby zabránili jejich zničení ne zcela přátelskými, leč nebezpečně kompetentními osobami, nejčastěji vlastníky pozemků, v éře socialismu pak zejména lesníky či v posledních desetiletích ochranáři přírody.

• 360

V současnosti je patrné, že trampské regiony, stejně jako trampingu sám, zřejmě mají své nejlepší časy za sebou. Mladým lidem se v České republice, tak jako leckde jinde v naší civilizaci, nabízí mnohem větší škála atrakcí, než jaká jim byla k dispozici ve 20. století; právě ony trampingu výrazně, ba zásadně konkurují. V důsledku nebývale rychlého rozvoje materiálního potenciálu společnosti, který se odrazil i v masové dostupnosti jeho výtvarných, ztrácí trampingu na své bývalé atraktivitě pro široké vrstvy mladých lidí. Jejich cestovatelská touha je odváděna do zahraničních, leckdy velmi vzdálených, či dokonce exotických končin, mezi jejich oblíbenými destinacemi však nechybí ani legendární oblasti Spojených států amerických, kdysi zvané Divoký západ. Současně však působí další výrazné změny ve standardech příslušníků mladé generace posledních desetiletí. Zejména se značně zvýšily nároky mládeže na kvalitu volnočasových aktivit v čase jejich relaxace, včetně jejího materiálního zabezpečení, kladoucí vyšší požadavky na úroveň cestování, ubytování i zábavy.

• 365

Trampský pozdrav, kterým se nositelé této subkultury odedávna (už od začátku trampingu) zdravili, byl vždy jedním z nejzřetelnějších projevů vzájemně vstřícných vztahů mezi trampy, vyjádřením solidarity a sympatií. Tím nejobvyklejším, tradičním a v trampských řadách nejčastěji užívaným pozdravem při běžném setkání byl vždy pozdrav „Ahoj!“, zpravidla jasně a zvučně pronesený. Je příznačné, že zpočátku byl užíván zejména tehdejší mladou generací; postupně se však stal běžným i u příslušníků starších věkových kategorií. Pozdrav *Ahoj!* užívají trampové pochopitelně i tehdy, když už se znají z dřívějšíka. Důležitá je rovněž exkluzivita tohoto pozdravu, neboť v zásadě nepoužívají žádný jiný, čili je prakticky výsadní. „Trampský pozdrav je jen jeden, a to je Ahoj.“, hlásal i šerif Ladislav Nykl řečený Frank. V případě, že některý z trampů – samozřejmě omylem či z neznalosti – pozdraví jinak, bývá ostatními zpravidla přehlížen nebo i výslovně kárán. Rovněž internetová encyklopedie konstatuje, že „u trampů je také zvykem se zdravit Ahoj, jiný pozdrav je chápán jako pašourství“.

• 366

Užívání pozdravu Ahoj vždy mělo v trampské subkultuře (ale třeba také v subkultuře vodácké, která k ní ostatně měla blízko a v lecčem s ní splývala) závazný charakter a nadto byly jiné pozdravy v komunitě autentických trampů prakticky nepřijatelné. Překročení tohoto společenského pravidla zásadně snižovalo kredit zdravícího trampa v očích zdraveného kamaráda, neboť u něj vyvolávalo odpor a zejména podezření, že uživatel jiného pozdravu než Ahoj, navzdory vnějším trampským atributům, není skutečným trampem, že svou trampskou identitu pouze předstírá. Citovaný trampský lexikograf dokonce tvrdí: „Pozdravit trampa tradicionalistu jinak znamená degradovat se v jeho očích na paštrňáka.“

• 476

trampský písničkář Zdeněk Šukal zvaný Šakal-Ozovský

- Tramp je svým způsobem formalista a miluje obřady, ovšem obřady osadního druhu, nekonvenční rituály, které si sám vytvořil.

• 491

Masovým omíláním mohly trampské písně zplanět. Zejména zásadoví trampové kladli důraz na zachování autenticity, jíž mohlo ovšem být dosaženo pouze striktním dodržováním původního poslání této hudby, pěstované především v přirozeném prostředí trampingu. Zřejmě se jim postupně podařilo přesvědčit širší trampské vrstvy o této nezbytnosti, neboť i velmi kritický kronikář si mohl pochvalovat: „Ke cti a chvále všech opravdových trampských skladatelů slouží, že nechtějí, aby trampská písnička byla zpívána každým a za všech okolností. Kladou důraz na prostředí a na další fakt, že trampská písnička je skládána jen pro lidi slušné, neboť namnoze představuje, byť i ve své naivitě – kousek memoáru nádherných vzpomínek...“.

• 498

Normalizační rozmach trampingu, k němuž došlo přes všechny restrikce ze strany tehdejšího režimu, byl – mimo jiné – objektivně důsledkem limitovaných životních podmínek, ve kterých bylo v té době nositelům trampování dáno žít. Tramping tak byl jistým východiskem z nouze: Když nemohli čeští trampové užívat

civilizačních výtvarků (zejména pak možnosti svobodného cestování, ale třeba také hmotných dispozic běžně vlastních občanům západních zemí), alespoň využívali možností, jež tuzemsko skýtalo; o vzdálených či přímo exotických zemích drtivá většina z nich alespoň snila. V nových životních podmínkách, jež přinesla změna režimu, však přestaly mnohé zmíněné limity platit. Tradiční nositelé trampingu, stávající i potenciální, tedy mladí lidé z dolních a středních vrstev, mohli záhy začít využívat nových, výrazně větších možností pro rozvoj nejen svých profesních kariér, ale i způsobu trávení volného času.

• 499

Politické změny státního zřízení, zejména odstranění ideologicky motivovaných direktiv a jejich důsledků v podobě celé škály rozmanitých omezení a zákazů, s sebou přinesly v rozvoji trampingu jisté pozitivní posun. Trampování především přestalo být novým režimem zásadně restringováno, cílevědomá a plánovitě pronásledována a potírána. Představitelům a garantům nastoupivšího systému přestal trampung víceméně vadit, což našlo výraz i v nových postojích a přístupu mocenského aparátu k trampům. Zejména policie přestala trampy soustavně monitorovat, kontrolovat je při každé příležitosti, bránit jim v rozvíjení jejich aktivit a všeobecně je pronásledovat. Skončila éra permanentního policejního sledování, šikanování, pokutování a dalších postihů českých trampů (...).

• 500

Jestliže se trampung od samého vzniku a po celou dobu své existence pohyboval svou podstatou na hranici legality, či spíše za ní, pak ovšem totéž do značné míry platí i v současnosti a zřejmě – pokud bude trampung i nadále existovat – bude platit vždy. Ani v současném zřízení není trampung všemi přijímán jednoznačně kladně a není prost některých represí, z nichž ty největší postihy, jimž je dnes trampung vystaven, však nepřicházejí od obvyklých nepřátel, ale z poněkud jiné strany. Dřívější policejní represe, leckdy dosti brutální, v posledních třiceti letech vystřídaly restriktce (přerůstající leckde v mimořádně bezcitné postihy), jejichž původci byli a jsou zcela odlišného povolání, než byli příslušníci SNB, VB či ve venkovském prostředí trampských regionů zvláště zlopověstné a krajně neoblíbené PS VB. Vedle nových majitelů soukromých pozemků jde zejména o příslušníky institucionalizované Ochrany životního prostředí i přírodních správ chráněných krajinných oblastí (CHKO) a národních parků (NP). Jak známo, téměř ve všech trampských regionech jsou zejména v posledních třiceti letech oba fenomény – trampung a organizovaná ochrana přírody – v dosti příkrém rozporu, přičemž trampové, stojící svými aktivitami v podstatě mimo zákon, jsou vytlačováni a potíráni právě profesionálními ochránci přírody. Pocity křivdy zažívané za socialismu i dříve tak mohou u trampů přežívat a zejména nově vznikat a dále narůstat v důsledku nynějších postihů, které však tentokrát nemají základ v šikanování, v perlustraci, či dokonce ve fyzických trestech, nýbrž v citelných finančních pokutách, jež jsou jim udíleny především za nedovolené táboření a nocování ve volné přírodě, za rozdělování ohně v lese apod.

• 504

(...) Nelze nevidět – poněkud paradoxně – negativní důsledek vlivu celkového zvýšení životní úrovně na rozvoj českého trampování. Autentický trampung, jenž se od samého počátku vyznačoval zjevnou skromností, umožňující zapojení mladých lidí i z nezámožných vrstev společnosti, nemá v nových podmínkách obecné prosperity příliš mnoho možností udržovat zájem nových generací mládeže, které žijí a jsou vychovávány v relativním blahobytu, ba přepychu (přínejmenším ve srovnání s předchozími časy). K negativním změnám, které ovlivňují v současnosti trampskou subkulturu, patří nejen omezující působení některých aspektů nové reality, zejména podstatně náročnější pracovní nasazení v zaměstnání značného množství potenciálních nositelů trampingu, ale také nové majetkové vztahy ve vlastnictví pozemků, v tomto případě těch, které se jeví jako vhodné k volnému táboření anebo jimi už dávno jsou.

• 504

Kromě změny základních existenčních podmínek hrají v rozvoji současného trampingu závažnou roli zejména nové způsoby trávení volného času a zábavy. Ještě za normalizace bylo trampování v podobě cestování a putování po tuzemsku spojené s tábořením na vhodných místech a nenáročnou zábavou pro mnohé únikem z příslovečné každodenní šedi „do zelena“, tedy z bydlíště do přírody, z města na venkov. Tento eskapismus však v současnosti již není natolik atraktivní jako dříve. Mladé lidi v České republice láká (tak jako leckde jinde v naší civilizaci) mnohem větší škála atrakcí, než jaká jim byla k dispozici ve 20. století;

právě ony trampingu výrazně, ba zásadně konkurují.

• 504

(...) Významným motivem, jenž vedl mladé lidi k přijetí trampingu jako životního stylu, byla skutečnost, že naplňoval jejich touhy cestovatelské – putování krajinou a svobodný pobyt v ní, spojené s poznáváním přírodních krás, různých pamětihodností a historických památek, a to vše s minimálními finančními náklady. Během tohoto putování prožívali trampové nevšední zážitky i rozmanitá dobrodružství, poznávali neznámé lidi, seznamovali se s novými kamarády, navazovali další kontakty i pevnější vztahy, bavili se podle svého vkusu a svých možností. Tramping nabízel svým nositelům – mladým lidem, ale stále více i příslušníkům starších generací – možnost putování především v hranicích jejich vlasti, jíž byla po většinu času Československá republika (s výjimkou období protektorátu); mohli tudíž poznávat téměř výhradně toliko tuzemské krásy. Tak tomu bylo nejen v meziválečném období, kdy ve větším cestovatelském rozletu bránily trampům zejména hmotné podmínky, v nichž většina českých zálesáků žila, stejně jako během čtyřicetiletého tzv. budování socialismu, kdy byli trampové v tomto ohledu limitováni vysloveně mocensky – praktickým uzavřením hranic směrem na západ a komplikovaným povolováním cestování do zahraničí vůbec.

Záhy po listopadu 1989 byly téměř zcela odstraněny zábrany, které dříve občanům Československa bránily ve výjezdu do zahraničí, zejména do západních zemí a do exotické ciziny, anebo jej výrazně komplikovaly. Mladí lidé, kteří do té doby cestovali především po tuzemsku a po státech tzv. východního bloku, mohli nyní stejně jako ostatní občané republiky prakticky ze dne na den a bez dosavadních politických i byrokratických restrikcí a bez větších komplikací vyrazit na cestu do vzdálené ciziny, včetně západních zemí. Této pozitivní změny mnozí bezprostředně využili, mnozí pak zamířili do exotického zámoří, tedy do míst, o kterých jejich předchůdci (a třeba i jejich rodiče) většinou pouze snili, přičemž pozitivně v tomto ohledu začala působit i poměrně snadná finanční dostupnost takového cestování. Potenciální trampové tu hledají a jistě nalézají nová dobrodružství, za kterými se vydávají zejména v letním období v čase prázdnin a dovolených, neboť považují tato místa k danému účelu za vhodnější nežli tuzemsko. (...)

• 506

Zvýšily se požadavky mládeže na kvalitu volnočasových aktivit v čase jejich relaxace, včetně jejího materiálního zabezpečení, kladoucí vyšší nároky na úroveň cestování, ubytování i zábavy. Pozitivní posun v podobě nově nastolené svobody cestování a jeho zkvalitnění tak má poněkud negativní důsledek pro rozvíjení trampingu u nás. Mladí lidé dávají před tuzemským čundrováním a vandrováním v důsledku lákavější nabídky přednost výjezdům do zahraničních destinací, které jsou pro mnohé výrazně atraktivnější. Trampy se proto vůbec nestávají.

• 525

Důsledkem (...) trendů, které v posledních třiceti letech zásadně poznamenaly český tramping, je (...) jisté zakonzervování charakteristických atributů tramské komunity, přestože její aktivní členové postupně stárnou, v lecčem omezují svou činnost a posléze odcházejí z tohoto světa. Tento stav se projevuje jistým ustrnutím modelu trampování, jak se vyprofiloval během své předchozí existence, jenž byl zcela standardní ještě v čase socialistické normalizace. Jde o zjevné lpění na vybraných charakteristických rysech tramské subkultury, považovaných za fundamentální.

• 526

Vedle tradičního mainstreamového zálesáka, čundráka či vandráka je dnes vnímán samotnými táborníky specifický „tramp amík“. Je tak označován a někdy i otevřeně nazýván, a to podle své výrazné výstroje a zvláště specifického oděvu, jímž se odlišuje od většiny ostatních trampů, a to už na pohled. Tento nový druh trampa ostentativně prozápadních, či spíše proamerických sklonů bývá ze strany tramského hlavního proudu zpravidla ironizován a vysmíván.

• 533

Josef Vacík přezdívaný Šerif Maks

- Mění se vše, ale myšlenka trampingu – láska ke svojí zemi, k přírodě, soudržnost lidí a kamarádství –,

to jsou hodnoty, pokud jsou myšleny upřímně, které jsou platné v každé době.